

A comparative Study of Iranian Bachelor's Nursing Education System with the University of Southampton, UK

Sajad Yarahmadi¹, Hassan Babamohamadi^{2,3*}, Monir Nobahar^{3,4}

1- PhD Student in nursing, Student Research Committee, Semnan University of Medical Sciences, Semnan, Iran. ORCID: 0000-0002-5187-9831

2- Associate Professor, Nursing Care Research Center, Semnan University of Medical Sciences, Semnan, Iran. ORCID: 0000-0003-3786-7348

3- Department of Nursing, Faculty of Nursing and Midwifery, Semnan University of Medical Sciences, Semnan, Iran.

4- Professor, Social Determinants of Health Research Center, Semnan University of Medical Sciences, Semnan, Iran. ORCID: 0000-0001-8800-5620

*Corresponding Author: Hassan Babamohamadi, Nursing Care Research Center, Semnan University of Medical Sciences, Semnan, Iran.

Email: babamohamadi@semums.ac.ir

Received: 4 April 2022

Revised: 13 June 2022

Accepted: 9 July 2022

Abstract

Introduction: For the nursing bachelor's degree to be more successful in Iran and to identify the strengths and weaknesses of its curriculum, it is necessary to conduct comparative studies and benefit from the experiences and strategies experienced in successful universities. This study aimed to compare the Iranian undergraduate nursing curriculum with the University of Southampton, UK.

Methods: The present study is a comparative descriptive study that was performed using Bereday's four-step model including description, interpretation, proximity, and comparison. The details provided from the Iranian bachelor's nursing curriculum are taken from the website of the Ministry of Health in Iran and the University of Southampton.

Results: Despite the similarities in the content of some courses, there are differences in terms of admission requirements, and course length between the two educational systems. At the University of Southampton, there is an emphasis on training managers with a research-oriented approach and technology integration, but this issue has received less attention in Iran. At Southampton, attention to research at the end of the study has led the student to identify problems and be drawn to research, while in Iran, a nursing research lesson is taught at the beginning of the course. Educational strategies at Southampton are student-centered, but in Iran they are teacher-centered. The day problems are seen in the online curriculum of the University of Southampton, but there is less flexibility in the Iranian curriculum and a focus on knowledge-based. Graduates in the UK are directed towards hospitals and society, but in Iran, graduates are mainly directed towards hospitals, and their ability to take on other social roles is not seen.

Conclusions: In addition to developing professional skills, the Iranian Nursing Bachelor's training program needs to focus on training managers with a research-oriented approach. It is also necessary, to on student-centered principles instead of teacher-centered; emphasize problem-oriented instead of knowledge-oriented, and community-oriented instead of hospital-oriented.

Keywords: Comparative Study, Educational curriculum, Bachelor of Nursing, Iran, University of Southampton.

<https://doi.org/10.22034/JNE.11.3.63>

مقایسه تطبیقی نظام آموزشی کارشناسی پرستاری ایران با دانشگاه ساوت همپتون انگلستان

سجاد یاراحمدی^۱، حسن بابامحمدی^{۲*}، منیر نوبهار^۳

۱- دانشجوی دکتری تخصصی پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی سمنان، سمنان، ایران. ORCID: ۰۰۰۰-۰۰۰۲-۵۱۸۷-۹۸۳۱

۲- دانشیار، گروه پرستاری، مرکز تحقیقات مراقبت های پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی سمنان، سمنان، ایران. ORCID: ۰۰۰۰-۰۰۰۳-۳۷۸۶-۷۳۴۸

۳- گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی سمنان، سمنان، ایران.

۴- استاد، گروه پرستاری، مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، دانشگاه علوم پزشکی سمنان، سمنان، ایران.

ORCID: ۰۰۰۰-۰۰۰۱-۸۸۰۰-۵۶۲۰

*نویسنده مسئول: حسن بابامحمدی، مرکز تحقیقات مراقبت های پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی سمنان، سمنان، ایران.
ایمیل: babamohamadi@semums.ac.ir

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۴/۱۸

تاریخ بازبینی: ۱۴۰۱/۳/۲۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱/۱۵

چکیده

مقدمه: برای موفقیت هرچه بیشتر رشته کارشناسی پرستاری در ایران و شناسایی نقاط قوت و ضعف برنامه درسی آن، پرداختن به مطالعات تطبیقی و بهره برداری از تجارب و راهبردهای تجربه شده در دانشگاه های موفق، امری ضروری است. این مطالعه با هدف مقایسه تطبیقی برنامه درسی کارشناسی پرستاری ایران با دانشگاه ساوت همپتون انگلستان انجام گرفت.

روش کار: پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی تطبیقی است که با استفاده از مدل چهار مرحله ای Bereday شامل توصیف، تفسیر، مجاورت و مقایسه انجام شده است. جزئیات ارائه شده از برنامه درسی کارشناسی پرستاری ایران برگرفته از وب سایت وزارت بهداشت ایران و دانشگاه ساوت همپتون دریافت شده است.

یافته ها: علیرغم وجود شباهت هایی در محتوی درسی، تفاوت هایی از نظر پذیرش دانشجو و طول دوره تحصیل بین دو نظام آموزشی وجود دارد. در دانشگاه ساوت همپتون بر تربیت مدیرانی با رویکرد پژوهش محور و ادغام فناوری تأکید شده است ولی در ایران به این موضوع کمتر توجه شده است. در دانشگاه ساوت همپتون توجه به پژوهش در انتهای تحصیل باعث شده که دانشجو با شناخت مشکلات، به سمت تحقیق کشیده شود، این در حالی است که در ایران واحد پژوهشی در ابتدای تحصیل ارائه می شود. استراتژی های آموزشی در دانشگاه ساوت همپتون به صورت دانشجو محور و در ایران معلم محور است. مشکلات روز جامعه در برنامه درسی آنلاین دانشگاه ساوت همپتون دیده می شود، ولی در برنامه درسی ایران انعطاف کمتری وجود دارد و بر دانش محوری تمرکز شده است. دانش آموختگان در انگلستان به سمت بیمارستان ها و جامعه سوق داده می شوند ولی در ایران دانش آموختگان عمدتاً به سمت بیمارستان ها سوق داده می شوند و توانمندی آن ها در به عهده گیری سایر نقش های اجتماعی دیده نمی شود.

نتیجه گیری: نیاز است که در برنامه آموزش کارشناسی پرستاری ایران علاوه بر توسعه مهارت های حرفه ای بر تربیت مدیرانی با رویکرد پژوهش محور تمرکز شود. همچنین لازم است، بر اصول دانشجو محوری به جای معلم محوری؛ مشکل محوری به جای دانش-محوری و جامعه محوری به جای بیمارستان محوری تأکید شود.

کلیدواژه ها: مطالعه تطبیقی، برنامه آموزشی، کارشناسی پرستاری، ایران، دانشگاه ساوت همپتون.

مقدمه

آموزش علوم پزشکی بخشی از نظام آموزش عالی است و کیفیت زندگی و سلامت جامعه را تحت پوشش قرار می دهد. تربیت افرادی که مسئول مراقبت از بیمار هستند، نیاز اساسی در هر سیستم مراقبتی بهداشتی است [۱]. پرستاران به عنوان یکی از اعضای کلیدی تیم مراقبت و درمان، نقش مهمی در دستیابی به اهداف مراقبتی و درمانی دارند. از طرفی آموزش پرستاری به عنوان بخشی از نظام آموزش عالی در دهه های اخیر در جهان با سرعت زیادی در حال توسعه و گسترش است [۲، ۳].

برنامه درسی، فرصت های برنامه ریزی شده ای را برای فراگیران فراهم می کند تا آن ها بتوانند به شیوه تعاملی، یادگیری را تجربه کنند. این برنامه، توسط سازمان های مسئول در حوزه آموزش طراحی می شود و طرح کلی برنامه را نشان می دهد. برنامه درسی باید جامع، کامل و همسو با نیازهای سلامت جامعه باشد. هم چنین مناسب است که برای تأمین نیازهای روزمره جامعه و تهیه برنامه های جدید، بازنگری و اصلاح برنامه های موجود صورت گیرد [۳].

در صورت عدم طراحی برنامه های مناسب و با کیفیت برای آموزش پرستاری، خسارات جبران ناپذیری بر سلامت جامعه، اعتبار علمی دانشگاه و دانش آموختگان وارد می شود [۱]. هدف از برنامه آموزش پرستاری، تربیت افرادی توانمندی است که در محیط مراقبت سلامتی تغییر مثبت ایجاد کنند و در راستای ارتقای کیفیت زندگی افراد، خانواده و جوامع قدم بردارند [۳، ۴].

رسالت آموزش و پرورش تطبیقی این است که به تفاوتها و شباهت های نظام های گوناگون آموزشی، پی برده تا با مشخص شدن دلایل موفقیت و ناکامی نظام ها، از تجارب آنان در جهت توسعه نظام آموزشی بهره گیرد [۱، ۵]. مقایسه سیستم های آموزشی مختلف، می تواند به بهبود محتوی و کیفیت برنامه درسی کمک نماید [۳، ۴]. طبق بررسی تاریخ تحول نظام های آموزشی جهان، مطالعات تطبیقی از پویاترین شیوه های علمی مورد توجه مسئولان و برنامه ریزان آموزشی کشورهای پیشرو بوده و به عنوان یکی از شرایط لازم برای تدوین نظام های آموزشی می توان به آن اشاره کرد. این مطالعات می توانند در بازنگری و نوسازی برنامه آموزشی کمک کننده باشند. این در حالی است که در کشورمان برعکس دیگر کشورهای جهان این دسته از مطالعات کمتر مورد استقبال محققان واقع شده است [۳]. علیرغم اهمیت موضوع و وجود مطالعاتی در خصوص مقایسه

ساختار آموزشی مقطع کارشناسی پرستاری ایران با سایر کشورها، به نظر می رسد که بازنگری هایی در مدیریت و برنامه ریزی این دوره نیاز باشد [۶]. طی سال های اخیر مطالعاتی در زمینه ی مقایسه ساختار آموزشی مقطع کارشناسی پرستاری ایران با کشورهای همچون استرالیا [۶]، آمریکا [۷]، سنگاپور [۸]، کانادا [۹]، کره جنوبی [۱۰] و مالزی [۱۱]، انجام شده است. نتایج ارزشمند هر کدام از این مطالعات تصویری از نقاط ضعف و قوت برنامه درسی کارشناسی پرستاری ایران برای طراحان آموزشی مشخص نموده است. با این حال با توجه تغییرات سریع اجتماعی، اقتصادی، بهداشتی در دنیا، تطابق برنامه درسی کارشناسی پرستاری ایران با شرایط روز دنیا ضروری است. لذا انجام مطالعات مقایسه ای با سایر کشورها می تواند بهبود کیفیت برنامه های آموزشی و شناسایی استراتژی ها برای حرکت به سمت نوآوری های برنامه آموزش پرستاری را مطابق با شرایط روز دنیا تضمین کند [۳].

یکی از کشورهای پیشرو در آموزش پرستاری، کشور انگلستان است که در سال ۱۹۶۰ و بعد از کشورهای آمریکا و استرالیا شروع به ارائه مدرک دانشگاهی پرستاری نمود [۱۲، ۱۱]. دانشگاه ساوتهمپتون انگلستان در حال حاضر در بین ۱۳۰۰ دانشگاه در رتبه ۷۷ قرار دارد، همچنین جز ده دانشگاه برتر دنیا و دومین دانشگاه برتر انگلستان از نظر آموزش پرستاری محسوب می شود [۱۳]. با توجه به جایگاه برجسته این دانشگاه در سطح دنیا و لزوم مقایسه نظام آموزشی ایران با نظام های آموزشی دانشگاه های پیشرو، مطالعه تطبیقی حاضر باهدف مقایسه نظام آموزشی و جدیدترین برنامه درسی دوره کارشناسی پرستاری در ایران و دانشگاه ساوت همپتون انگلستان و ارائه پیشنهادات عملی و سازنده جهت تکمیل و بهبود کیفیت برنامه درسی انجام گردید.

روش کار

مطالعه حاضر یک پژوهش کاربردی و از نوع توصیفی تطبیقی است که در سال ۱۴۰۰ باهدف مقایسه تطبیقی نظام آموزشی کارشناسی پرستاری ایران با دانشگاه ساوتهمپتون انگلستان انجام گردید. جهت انجام این بررسی از مدل چهار مرحله ای Bereday شامل توصیف، تفسیر، مجاورت و مقایسه استفاده شد.

در مرحله توصیف؛ با بررسی جامع، شواهد و اطلاعات در زمینه موضوع مورد بررسی، جمع آوری شد. پدیده های تحقیق طبق شواهد و اطلاعات، یادداشت برداری شده و با تدارک یافته های کافی برای بررسی و نقادی در

جمع‌آوری داده‌ها و تفسیر آن‌ها بود.

یافته‌ها

تاریخچه آموزش پرستاری در ایران و انگلستان

آموزش پرستاری در ایران از سال ۱۲۹۴ آغاز شد و در سال ۱۳۳۷ شرط پذیرش در دوره سه‌ساله آموزش پرستاری داشتن دیپلم کامل متوسطه تعیین گردید. در سال ۱۳۴۴، نخستین دوره آموزش چهارساله پرستاری در ایران ارائه شد. شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سال ۱۳۹۳ آخرین بازنگری محتوی دروس کارشناسی پرستاری عمومی را انجام داد [۱۴].

تاریخچه پرستاری در انگلستان مربوط به سال ۱۸۵۰ و مصادف با حرفه ای شدن این رشته می‌شود و اولین دوره آموزش پرستاری در انگلستان مربوط به سال ۱۹۵۶ می‌باشد. در حال حاضر گرایش‌های بزرگسال، اطفال و روان پرستاری در دوره سه‌ساله کارشناسی پرستاری ارائه می‌گردد [۱۷].

نتایج حاصل از مطالعه در قالب پنج جدول شامل مقایسه شرایط و نحوه پذیرش دوره؛ اهداف، رسالت و چشم‌انداز؛ ساختار کلی، طول دوره و محتوای آموزشی؛ استراتژی‌های آموزش و ارزشیابی ارزیابی؛ و دانش‌آموختگان در ایران و دانشگاه ساوت همپتون انگلستان در مقطع کارشناسی ارائه شده است.

مرحله بعد آماده شد. بر این اساس، برنامه آموزشی دوره کارشناسی پیوسته رشته پرستاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کشور ایران مصوب پنجاه و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی در سال ۱۳۹۳ [۱۴] مورد بررسی قرار گرفت. هم‌چنین، برنامه آموزشی دوره کارشناسی رشته پرستاری دانشکده ساوت‌همپتون انگلستان با استفاده از کلیدواژه‌های BSc و Nursing Curriculum از سایت دانشگاه مذکور جستجو و دریافت شد [۱۵].

در مرحله تفسیر؛ داده‌های جمع‌آوری شده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در این مرحله داده‌های توصیفی مرحله اول شامل، شرایط و نحوه پذیرش دوره؛ اهداف، رسالت و چشم‌انداز؛ ساختار کلی، طول دوره و محتوای آموزشی؛ استراتژی‌های آموزش و ارزشیابی ارزیابی؛ و دانش‌آموختگان هر دو دانشگاه مورد بررسی و تفسیر قرار گرفت. در مرحله هم‌جواری؛ شباهت‌ها و تفاوت‌ها، به منظور ایجاد چارچوبی برای مقایسه، طبقه‌بندی شده و در کنار هم قرار گرفت.

در مرحله مقایسه، مسئله پژوهش با توجه به جزئیات در زمینه شباهت‌ها و تفاوت‌ها و پاسخ به سؤال‌های تحقیق بر اساس مقالات موجود بررسی و مقایسه شد [۱۶]. این مطالعه دارای تأییدیه کمیته ملی اخلاق در پژوهش‌های زیست پزشکی به شماره IR.SEMUMS.REC.1400.224 از دانشگاه علوم پزشکی سمنان است. ملاحظات اخلاقی در مطالعه حاضر شامل امانت‌داری در انتقال مطالب، دقت

جدول ۱. شرایط پذیرش دانشجو

ایران	ساونت همپتون انگلستان
پذیرفته‌شدگان شامل؛ فارغ‌التحصیلان دوره ۱۲ ساله آموزش دبیرستان که شامل ۹ سال آموزش عمومی و ۳ سال اختصاصی می‌باشد. پذیرش به صورت متمرکز و از طریق آزمون سراسری گروه تجربی می‌باشد [۱۴]. وجود یکی از مدارک زیر جهت پذیرش به همراه نامه درخواست پذیرش ضروری است:	
دیپلم A-Level به عنوان دیپلم بین‌المللی در سیستم آموزشی کشور انگلستان و ولز و به معنی دریافت دیپلم متوسطه است.	
دیپلم (BTEC (Business and Technology Education Council) یک مدرک تحصیلی تکمیلی و مدرک حرفه‌ای است که در انگلستان، ولز و ایرلند شمالی اخذ می‌شود.	
دیپلم (IBDP (International Baccalaureate Diploma Program) یک برنامه آموزشی دوساله است که عمدتاً برای افراد ۱۶ تا ۱۹ ساله در ۱۴۰ کشور در سراسر جهان مورد استفاده قرار می‌گیرد.	
دیگر ضروریات: متقاضیان بایستی حداقل نمره را در آزمون (GCSE (General Certificate of Secondary Education برای دروس زبان انگلیسی، ریاضیات و علوم کسب نمایند. وجود یکی از مدارک زبان زیر برای افراد غیر انگلیسی‌زبان ضروری است:	
GCSE English	
(IELTS) International English Language Testing System	
(TOEFL) Test of English as a Foreign Language [۱۵].	

جدول ۲. اهداف، رسالت، چشم‌انداز

اهداف	<p>دانش‌آموختگان این دوره باید قادر باشند با بیماران، همراهان، خانواده، پزشک معالج و اعضای دیگر تیم سلامت ارتباط مناسب و مؤثر حرفه‌ای برقرار نمایند؛ با نگاه پژوهشی نیازهای سلامت مددجویان را در قالب تشخیص‌های پرستاری تعیین نمایند؛ برای برطرف کردن مشکلات و ارتقای سلامت مددجویان برنامه‌های مراقبتی تدوین نموده، آن را اجرا و ارزشیابی نمایند؛ از بیماران در همه رده‌های سنی و در عرصه‌های مختلف مراقبت نمایند؛ به مددجویان، همراهان و خانواده آنان آموزش دهند؛ توانایی هماهنگ کردن تیم سلامت برای رفع مشکلات پرستاری مددجویان را داشته باشند؛ یادگیری مادام‌العمر داشته باشند [۱۴].</p>	ایران
رسالت	<p>تربیت دانش‌آموختگانی که با تکیه بر دانش روز، مهارت و کارآمدی، ایمان و تعهد، دلسوزی و مهربانی، اخلاق حرفه‌ای، خدمات مراقبت پرستاری مورد نیاز آحاد جامعه را از مرحله پیشگیری تا بازتوانی با روش‌ها و ابزارهای استاندارد، ارائه کنند. تربیت پرستارانی تربیت که متعهد به یادگیری خود راهبر بوده و در دوره خدمت مرتباً دانش و مهارتشان را در همه ابعاد به روز می‌کنند [۱۴].</p>	
چشم‌انداز	<p>طی ده سال آینده، برنامه آموزشی دوره کارشناسی پرستاری، همگام با نیازهای در حال تغییر جوامع، به نحو پویایی خواهد توانست، استانداردهای منطقه‌ای و جهانی آموزش پرستاری را کسب کند. دانش‌آموختگان کارشناسی پرستاری حاصل از اجرای این برنامه، جایگاه تعریف شده و مؤثری را در ارائه مراقبت‌ها در کلیه سطوح سلامت از پیشگیری تا بازتوانی در نظام سلامت کشور، به دست خواهند آورد. دانش‌آموختگان این رشته خدمات اثربخش و مقرون به صرفه‌ای را در مسیر پیشرفت سطح سلامت آحاد جامعه و بهبود کیفیت زندگی مددجویان ارائه خواهند داد. خدمات دانش‌آموختگان برنامه کارشناسی پرستاری از لحاظ کیفیت در رتبه نخست منطقه و قابل عرضه در سطح بین‌المللی خواهد بود [۱۴].</p>	
اهداف	<p>تحقیقات و پژوهش با کیفیت برتر، جامع و مبتنی بر پژوهش، آموزش و مشاوره مداوم و فراهم آوردن فرصت توسعه حرفه‌ای و پژوهش بر اساس استانداردهای بین‌المللی، تربیت عالی رهبران آینده پرستاری و مامایی، پرورش مهارت تجزیه و تحلیل و تفکر انتقادی در عملکرد حرفه‌ای و توسعه مهارت به وسیله فناوری و یکپارچه‌سازی دانش تئوری بالینی [۱۵].</p>	ساوت همپتون انگلستان
رسالت	<p>رسالت برنامه آموزشی محافظت از سلامت و رفاه عمومی، تعیین استانداردهایی برای آموزش و تمرین و راهنمایی برای حرفه‌ی پرستاری است. همچنین اطمینان از صلاحیت عملی پرستاران آموزش‌دیده و برخورد با افرادی که صلاحیت لازم را ندارند [۱۵].</p>	
چشم‌انداز	<p>محافظت از مردم با اطمینان از اینکه پرستاران به‌طور مداوم مراقبت‌های بهداشتی با کیفیت بالا ارائه می‌کنند [۱۵].</p>	

جدول ۳. ساختار کلی، طول دوره و محتوای آموزشی

ساختار کلی	<p>دوره به‌صورت نظری، عملی، کارآموزی و کارآموزی در عرصه است. طول دوره چهار سال یا هشت ترم و دروس شامل ۲۲ واحد دروس عمومی، ۱۵ واحد دروس پایه، ۲۱ کارآموزی در عرصه واحد، ۵۴ واحد دروس اختصاصی، ۱۸ واحد کارآموزی می‌باشد و جمع کل واحدها ۱۳۰ واحد می‌باشد [۱۴].</p>	ایران
واحدها	<p>دروس تخصصی شامل: تغذیه و تغذیه‌درمانی، اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماری‌های شایع در ایران، روان‌شناسی فردی و اجتماعی، داروشناسی، زبان تخصصی، فرایند آموزش به بیمار، اصول و مهارت‌های پرستاری، اخلاق پرستاری و ارتباط حرفه‌ای، پرستاری سلامت فرد و خانواده، پرستاری سلامت جامعه، پرستاری و بهداشت محیط، بررسی وضعیت سلامت، پرستاری بهداشت مادر و نوزاد، پرستاری در اختلالات سلامت مادر و نوزاد، مفاهیم پایه پرستاری، پرستاری کودک سالم، پرستاری بیماری‌های کودکان، پرستاری بهداشت روان، پرستاری بیماری‌های روان، پرستاری بزرگسالان و سالمندان (۱)، پرستاری بزرگسالان و سالمندان (۲)، پرستاری بزرگسالان و سالمندان (۳)، مراقبت‌های پرستاری در منزل، مراقبت‌های جامع پرستاری در بخش‌های ویژه، پرستاری اورژانس در بحران‌ها و حوادث غیرمترقبه، اصول مدیریت خدمات پرستاری می‌باشد [۱۴].</p>	
ساختار کلی	<p>دانشجویان واحدهای تئوری و بالینی این دوره را به صورت تمام وقت، در بیش از سه سال تحصیل طی می‌کنند. تعداد کل واحدها ۱۲۰ واحد می‌باشد. در سال اول پایه و اساس مورد نیاز پرستاری مطالعه می‌شود و ۱۲ هفته کار عملی سپری می‌شود، در سال دوم دانش و مهارت رفع نیازهای بزرگسالان توسعه پیدا می‌کند و ۲۴ هفته کار عملی سپری می‌شود و در سال سوم مهارت‌های رهبری و مدیریت و پژوهش ارتقا پیدا می‌کند و ۲۲ هفته کار عملی سپری می‌شود [۱۵].</p>	
واحدها	<p>دروس تخصصی شامل: مقدمه‌ای بر تمرین حرفه‌ای، علوم کاربردی بهداشتی برای تمرین پرستاری، مبانی علوم بهداشتی برای تمرین پرستاری، جنبه‌های اساسی مراقبت، بهداشت جهانی و عمومی، کار عملی ۱، کار عملی ۱ در محیط ۱، کار عملی ۲ در محیط ۲، مراقبت پرستاری فرد محور، ارزیابی بالینی و برنامه ریزی مراقبت برای بزرگسالان، هماهنگی مراقبت طولانی مدت در مشارکت (حوزه بزرگسالان)، مدیریت تغییرات حاد در وضعیت سلامت (حوزه بزرگسالان)، کار عملی ۲ در محیط ۲، کار عملی ۳ در محیط ۳، روش‌های تحقیق برای پرستاری و مامایی، تأثیر بر نوآوری و تغییر، مراقبت تسکینی و پایان زندگی، کار عملی ۳ در محیط ۱، کار عملی ۳ در محیط ۲، آماده‌سازی برای کاربایی پرستاری ثبت شده برای BSC، پروژه تحقیقاتی [۱۵].</p>	ساوت همپتون انگلستان

جدول ۴. استراتژی های آموزشی و ارزشیابی

استراتژی های آموزش	سخنرانی، پرسش و پاسخ، استفاده از تصاویر، مولاژها و اطلس ها، ترکیبی از دانشجو محوری و معلم محوری، مبتنی بر جامعه تا حدودی آموزش در گروه کوچک، مبتنی بر مسئله است [۱۴].
ایران	ارزشیابی به شکل مستمر، دوره‌های و نهایی بوده و به روش های شفاهی، کتبی، آزمون تعاملی رایانه ای، OSCE، OSFE، DOPS و آزمون ۳۶۰ درجه انجام می شود، همچنین ارزشیابی کارپوشه (Portfolio) و ارزشیابی اخلاقی انجام می پذیرد [۱۴].
استراتژی های آموزش	سخنرانی، پرسش و پاسخ، همایش ها و سمینارها، بحث های گروهی و آنلاین، آموزش در گروه کوچک، آموزش مبتنی بر مسئله، یادگیری از طریق همکاری دانشجو، آموزش از راه دور در ایام کووید-۱۹ [۱۵].
ساوت همپتون انگلستان	ارزشیابی در سال های مختلف متفاوت انجام می شود. در سال اول، آزمون کتبی ۲۵٪، تکلیف درسی ۲۵٪، آزمون عملی ۵۰٪ و در سال دوم، آزمون کتبی ۱۰٪، تکلیف درسی ۲۶٪، آزمون عملی ۶۴٪ و در سال سوم تکلیف درسی ۵۰٪، آزمون عملی ۵۰٪ را شامل می شود [۱۵].

جدول ۵. فارغ التحصیلان

ایران	دانش آموختگان پس از طی کردن آزمون صلاحیت بالینی فارغ التحصیل می شوند و بعد از آن باید به مدت دو سال طرح تعهد خدمت را در مراکز درمانی دولتی بگذرانند تا بتوانند به عنوان پرستار رسمی در استخدام مراکز مختلف درآمد [۱۴].
ساوت همپتون انگلستان	دانش آموختگان مدرک حرفه ای پرستاری را از شورای ملی پرستاری و مامایی انگلستان خواهند گرفت. آزمون تأیید صلاحیت حرفه ای پرستاران بعد از فارغ التحصیلی برای سنجش دانش و توان آنها قبل از ورود به بازار کار لازم است. هدف دانشگاه افزایش توانایی اشتغال فارغ التحصیلان است [۱۵].

بحث

قبل از ورود به رشته پرستاری جزء لاینفک سیستم آموزشی دانشگاه موناخ استرالیا [۶] و دانشگاه آلیس لی سنگاپور [۸] است. در مالزی نیز علاوه بر آزمون و مصاحبه، شرط دارا بودن سلامتی نیز برقرار است [۱]. قبل از ورود به رشته پرستاری باید فرصتی برای مسئولین دانشگاه وجود داشته باشد تا به بررسی ویژگیهای شخصیتی، اخلاقی، جسمی، علایق، ارزش ها و علاقه مندی به رشته در داوطلبین بپردازند، چراکه رشته پرستاری به افراد علاقه مند با توانایی ویژه نیاز دارد.

از جمله مشخصه اهداف در برنامه آموزشی دانشگاه ساوت همپتون، تأکید روی تربیت رهبری توانمند، توسعه پژوهش و ادغام فناوری های مرتبط با رشته است [۱۵] که در اهداف برنامه آموزشی ایران ارتقا مدیریت و رهبری دیده نمی شود، اما در محتوی آموزشی واحد اصول مدیریت خدمات پرستاری وجود دارد [۱۴]. در کشورهای پیشرفته دیگر مانند آمریکا نیز ارتقا توانمندی های مدیریت و رهبری به عنوان یکی از اهداف مورد نظر برای دانش آموختگان کارشناسی پرستاری دیده شده است [۷].

در رسالت برنامه کارشناسی پرستاری ایران به ارائه ی استاندارد مراقبت های پرستاری از پیشگیری تا درمان برای عموم اشاره شده است [۱۴]، در حالی که در دانشگاه ساوت همپتون علاوه بر سلامتی به رفاه عمومی نیز توجه شده

در این مطالعه شباهت ها و تفاوت های برنامه درسی کارشناسی پرستاری ایران و دانشگاه ساوت همپتون انگلستان مورد مقایسه قرار گرفت. نتایج نشان داد هر دو برنامه درسی علی رغم شباهت در محتوی برخی دروس، استراتژی های آموزشی و نقش های تعیین شده برای دانش آموختگان، تفاوت هایی در شرایط پذیرش دانشجو، ساختار کلی دوره، استراتژی های ارزشیابی و همچنین شرایط فراغت از تحصیل را دارا هستند.

مانند دانشگاه موناخ استرالیا [۶] و دانشگاه اسلامی بین المللی مالزی [۱] در ایران نیز شرط پذیرش دانشجو شرکت در آزمون است [۱۴]، اما در دانشگاه ساوت همپتون افراد بر اساس علاقه خود و درخواست پذیرش، در مقطع کارشناسی پرستاری وارد می شوند [۱۵]. علاوه بر انگلستان در کشورهایی مانند آمریکا [۷]، سنگاپور [۸]، کانادا [۹] و کره جنوبی [۱۰] برای پذیرش در رشته نیاز به شرکت در آزمون نیست. آزمون سراسری که در ایران برگزار می شود تنها بعد دانش در علوم پایه را مورد بررسی قرار می دهد که نمی تواند نشان دهنده پتانسیل، انگیزه و توانمندی افراد برای ورود به رشته پرستاری باشد [۱۸].

نتایج نشان داد در ایران و دانشگاه ساوت همپتون برای ورود به دانشگاه مصاحبه ای اخذ نمی گردد؛ اما برگزاری مصاحبه

می گردد [۱۹] که می تواند جایگزینی برای رویکرد سنتی معلم محوری در ایران باشد [۱۴].

در ایران دروس پایه مانند آناتومی، فیزیولوژی و غیره در سال اول تحصیل ارائه می گردد و در ضمن تحصیل نیز به مبانی پایه به صورت موضوعی و گذرا اشاره می شود [۱۴]؛ اما در دانشگاه ساوت همپتون، مبانی پایه هم‌زمان با دروس اصلی و بر اساس موضوع تدریس می گردد؛ که در مقایسه با ایران به اصل ادغام و آموزش یکپارچه بهتر پرداخته شده است. در محتوی برنامه دانشگاه ساوت همپتون، آموزش مراقبت های طولانی مدت برخلاف ایران در نظر گرفته شده است [۱۴، ۱۵]؛ که با توجه به اهمیت موضوع بایستی این برنامه در ایران نیز مدنظر طراحان آموزشی قرار بگیرد. درس تحقیق در پرستاری برنامه آموزش ایران وجود دارد اما در عمل، دانشجو به سمت تحقیق کشیده نمی شود و این درس جایگاه اصلی خود را پیدا نکرده است، زیرا این درس در مراحل ابتدایی تحصیل ارائه می شود و در این مرحله دانشجویان با مفاهیم و حوزه های کاری و چالش های مربوط به رشته به خوبی آشنا نیستند و نگاه پژوهش محور شکل نمی گیرد. علاوه بر این برخلاف دانشگاه ساوت همپتون در ایران واحد پایان نامه ارائه نمی گردد [۱۴، ۱۵]. پایان نامه به دانشجویان سال آخر این اجازه را می دهد که دانش تئوری و عملی کسب شده را به هم پیوند داده و ارزیابی نقادانه ای در مورد یک زمینه از عملکرد پرستاری داشته باشند [۲۱]. اگر آموزش های مربوط به پژوهش به سال آخر تحصیل منتقل شود، شانس شناسایی دغدغه ها بیشتر می شود. یادگیری پژوهش در کنار مدیریت در دانشگاه سات همپتون این فرصت را ایجاد می کند تا دانش آموختگان دارای قدرت مدیریت و تغییر با نگاه پژوهش محور و به صورت نوآورانه باشند و مشکلات و گلوگاه های مربوط به رشته را شناسایی نمایند.

در زمان شیوع کووید ۱۹ برخی از دروس در ایران و انگلستان به صورت مجازی ارائه شد [۱۵، ۲۳]. با توجه به این که برنامه آموزشی دانشگاه ساوت همپتون به صورت آنلاین است نحوه به کارگیری آموزش مجازی به وضوح در زمان پاندمی مشخص شده است [۱۵]. در برخی دانشگاه ها مانند تورنتو کانادا، در تمام ایام آموزش به صورت ترکیبی از حضوری و مجازی ارائه می شود [۲۱]. همچنین برخی دانشگاه ها ارزیابی مجازی را بخشی از سیستم ارزشیابی خود معرفی کرده اند [۸، ۲۱]. درحالی که به جز در ایام

که منشأ گرفته از مراقبت کل نگر است [۱۵]. این موضوع در ایران تا حد پیشگیری از بیماری، تنزل پیدا کرده است [۱۴].

چشم انداز ده ساله نظام آموزشی کارشناسی پرستاری ایران در سال ۱۳۹۳ تدوین شده است، ضروری است که پس از گذشت ده سال میزان تحقق آن ها مشخص گردد و چشم اندازهای جدید به صورت واقع گرایانه مورد بازنگری قرار بگیرد. همچنین با توجه به اینکه در طی این مدت تغییراتی در برنامه آموزشی ایجاد نشده است، نشان می دهد که رویکرد این برنامه به جای مشکل محوری بر دانش محوری استوار است. مشکلات جامعه بر اساس زمان تغییر می کنند و ضرورت اصلاح برنامه آموزشی هم با توجه به شرایط احساس می شود [۱۹]. این در حالی است که برنامه آموزشی دانشگاه ساوت همپتون به صورت آنلاین است و با تغییرات، به روزرسانی می شود [۱۵]. طول دوره کارشناسی پرستاری در ایران و اکثر کشورها [۷، ۹، ۱۰]، چهارساله است اما در دانشگاه ساوت همپتون [۱۵] مانند کشور سنگاپور [۲۰] سه ساله می باشد. طول دوره کارشناسی پرستاری در دانشگاه تورنتو کانادا به صورت دوساله اما در سه ثلث تحصیلی و تمام وقت می باشد [۲۱]. در برخی مطالعات به فشرده کردن دوره کارشناسی پرستاری به عنوان یک راه کار برای مشکل کمبود پرستار نگاه شده است [۲۲]، در ایران نیز می توان برای رفع این مشکل دوره های آموزشی فشرده و تمام وقت را مورد ارزیابی قرار داد.

در ایران آموزش کارشناسی پرستاری به صورت عمومی انجام می گیرد [۱۴] و تخصصی شدن هم‌زمان با تجربه کاری یا تحصیل در مقاطع بالاتر صورت می گیرد. در انگلستان آموزش کارشناسی پرستاری در گرایش های اطفال، روان و بزرگسالان انجام می شود [۱۵]. از آنجا که ارائه مراقبت ها به سمت تخصصی شدن حرکت می کند، لذا می توان با الگو گرفتن از کشور انگلستان تخصصی شدن گرایش های کارشناسی پرستاری را در ایران مورد ارزیابی قرار داد.

در محتوی برنامه آموزشی ایران طراحی سیستماتیک شامل اهداف، محتوا و روش های ارائه دوره بر اساس ارزیابی دانشجویان و نیازسنجی آموزشی صورت نمی گیرد. نیاز است ارزیابی دوره همراه با ارائه آن صورت بگیرد [۱۹]. برنامه آموزش پرستاری در ساوت همپتون به صورت دانشجو محور است [۱۵] و یادگیری فعال از این طریق تقویت

است و پرستاران در تمامی عرصه های مرتبط به کار گرفته می شوند [۱۹].

انجام این پژوهش با محدودیت‌هایی همراه بود که مهم‌ترین آن، عدم دسترسی متمرکز به برنامه درسی کارشناسی پرستاری در سایت دانشگاه ساوت‌همپتون بود. همچنین در رابطه با نوع ادغام برنامه های درسی، لباس فرم و واحدهای اختیاری اطلاعات کامل نبود.

از آنجا که دانشگاه ساوت‌همپتون جزو ده دانشگاه برتر دنیا در آموزش پرستاری است پیشنهاد می شود مطالعات بیشتری در زمینه مقایسه برنامه های درسی در سایر گرایش ها و مقاطع پرستاری در ایران و دانشگاه ساوت‌همپتون انجام گردد.

نتیجه‌گیری

این مقایسه می تواند تصویری از شباهت ها و تفاوت ها و همچنین نقاط قوت و ضعف بین دو برنامه درسی کارشناسی پرستاری ایران و دانشگاه ساوت همپتون انگلستان را برای طراحان آموزشی مشخص کند. نیاز است که در برنامه آموزش کارشناسی پرستاری ایران علاوه بر توسعه مهارت های حرفه ای بر تربیت مدیرانی با رویکرد پژوهش محور تمرکز شود. همچنین لازم است، بر اصول دانشجوی محوری به جای معلم محوری؛ مشکل محوری به جای دانش محوری؛ ادغام دروس به جای موضوع محوری؛ جامعه محوری به جای بیمارستان محوری تأکید شود و همچنین طراحی سیستماتیک برنامه ها بر اساس ارزیابی فراگیران به جای برنامه از قبل تنظیم شده باشد.

سیاسگذاری

بدین‌وسیله پژوهشگران این مطالعه از معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی سمنان و همچنین از محققانی که از تحقیقات آن‌ها در این مقاله استفاده شده است تشکر و قدردانی می نمایند.

تضاد منافع

هیچ گونه تعارض منافی توسط نویسندگان بیان نشده است.

شیوع کووید ۱۹ هیچ‌کدام از دو سیستم آموزشی ایران و ساوت همپتون به ارزیابی مجازی، شبیه سازها و واقعیت مجازی در برنامه آموزشی خود اشاره نکرده‌اند [۱۴، ۱۵]. مطالعات محدودی در ایران انجام شده است که ارزیابی مجازی را در حیطه های بالینی موفق اعلام کرده‌اند [۲۳]. با توجه به لزوم استفاده از فناوری اطلاعات در زمینه ی مدیریت دانش، استفاده از فضای مجازی می تواند یک نقطه قوت برای آموزش و ارزشیابی باشد و لزوم تداوم آن در شرایط غیر اپیدمی ها نیز ضرورت دارد.

استراتژی های ارزشیابی کلید دستیابی به اهداف آموزشی است. اهداف برنامه آموزشی در ایران برقراری ارتباط و آموزش مددجویان، ارتقا و برطرف کردن مشکلات سلامت می باشد. استراتژی های ارزشیابی در ایران بیشتر بر آزمون های کتبی تمرکز کرده اند [۱۴] و از طریق آزمون های کتبی نمی توان میزان دستیابی به اهداف عملی را بررسی کرد. این در حالی است که در دانشگاه ساوت همپتون درصد آزمون های کتبی در سال دوم کاهش و در سال سوم حذف می شود و بر تکلیف و آزمون عملی تمرکز شده است [۱۵].

در رابطه با دانش آموختگان، نتایج نشان داد که دانش آموختگان در ایران پس از گذراندن دوره طرح نیروی انسانی می توانند وارد عرصه کاری شوند [۱۴]. دانش آموختگان در کشور انگلستان [۱۵] مانند بسیاری از کشورهای دیگر پس از فراغت از تحصیل بایستی در آزمون های ملی شرکت نمایند و مدرک پرستاری ثبت شده (RN) را به عنوان گواهی مجوز کار اخذ نمایند [۲۴، ۲۵]. در مطالعه پیامنی و همکاران (۲۰۲۱) پیشنهاد شده اخذ نمره قبولی در آزمون صلاحیت حرفه ای پرستاران به عنوان شرط به‌کارگیری کارشناس پرستاری در نظر گرفته شود [۲۴].

در مقایسه جایگاه شغلی دانش آموختگان، ظرفیت های زیادی برای پرستاران در ایران و انگلستان در برنامه آموزشی مشخص شده است و جایگاه های شغلی در دو کشور مشابه است [۹، ۱۴، ۱۵، ۲۶]. با این حال در ایران پرستاران بیشتر در بیمارستان ها به کار گرفته می شوند [۱۰] اما در نظام سلامت انگلستان به جای بیمارستان محوری که یک رویکرد سنتی است به جامعه محوری تمرکز شده

References

1. Aghaei N, Babamohamadi H, Nobahar M. Comparative study of the Iranian nursing bachelor's degree program with the international islamic university of Malaysia. *Journal of Nursing Education*. 2019;7(6):47-58.
2. Akpabio II, John ME, Akpan MI, Akpabio FF, Uyanah DA. Work-related conflict and nurses' role performance in a tertiary hospital in South-south Nigeria. *Journal of Nursing Education and Practice*. 2016;6(2):106. <https://doi.org/10.5430/jnep.v6n2p106>
3. Ebadi Nejad Z, Nobahar M, Babamohamadi H. Comparison of master's degree curriculum for pediatric nursing in Iran and King of England: A comparative study. *Iranian-Journal-of-Pediatric-Nursing*. 2020;6(3):22-9.
4. Aghaei M, Roshanzadeh M. Comparison of the educational system and curriculum of masters of pediatric nursing in Iran and Toronto, Canada: A comparative study. *Research in Medical Education*. 2018;10(4):61-9. <https://doi.org/10.29252/rme.10.4.61>
5. Shojaee A, Vafadar Z. Comparative analytic study of curriculum of nursing Ph.D education system in Iran and Pennsylvania school of nursing. *Research in Medical Education*. 2020;12(3):12-22. <https://doi.org/10.52547/rme.12.3.12>
6. Borzuo SR, Hasan Tehrani T, Nooreddini A. Comparative study of nursing program in Iran and Australia: A descriptive-comparative study. *Journal of Nursing Education*. 2021;10(3):66-76
7. Azizi S, Nobahar M, Babamohamadi H. Undergraduate nursing curriculum at Iranian and universities and widener university in the USA. *Journal of Nursing Education*. 2019;8(2):9-19. <https://doi.org/10.21859/jne-08202>
8. Talebi E, Nobahar M, Babamohamadi H. A comparative study of the nursing undergraduate program in Iran and Alice Lee university in Singapore. *Journal of Nursing Education*. 2021;9(6):60-72.
9. Radrazm L, Babamohamadi H, Nobahar M. Comparison of undergraduate nursing curriculum in Iran and UBC Canada: A comparative study. *Journal of Nursing Education*. 2021;10(5):41-50. <http://jne.ir/article-1-1292-en.html>
10. Gudarzi A, Cheraghi F. Comparison of Iran and South Korea's undergraduate nursing education. *Journal of Nursing Education*. 2020;9(2):75-88.
11. Chang CY, Gau ML, Tang KY, Hwang GJ. Directions of the 100 most cited nursing student education research: A bibliometric and co-citation network analysis. *Nurse Education Today*. 2021;96:104645. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2020.104645>
12. Rafferty AM. Nurses as change agents for a better future in health care: the politics of drift and dilution. *Health Economics, Policy and Law*. 2018;13(3-4):475-91. <https://doi.org/10.1017/S1744133117000482>
13. Ranking. Available from: <https://www.southampton.ac.uk/healthsciences/news/2020/03/04-nursing-fifth-in-qs-world-rankings.page> (Accessed: January 01, 2022).
14. Iranian bachelor of nursing curriculum 2015. Available from: https://hcmep.behdasht.gov.ir/uploads/369/doc/KP_Parastari93.pdf (Accessed: May 02, 2022).
15. University of Southampton, BSc adult nursing degree 2022. Available from: <https://www.southampton.ac.uk/courses/nursing-adult-degree-bsc> (Accessed: January 01, 2022).
16. Bereday GZF. *Comparative method in education*: Holt, Rinehart & Winston; 1964.
17. Egenes KJ. *Issues and trends in nursing*. illustrated ed: Jones & Bartlett Learning; 2017. 1-26.
18. Fathabadi J, Shalani B, Sadeghi S. The impact of universities entrance exam on Iranian students and families. *Cultural Psychology*. 2017;1(2):49-71.
19. Harden RM, Sowden S, Dunn WR. Educational strategies in curriculum development: the SPICES model. *Medical Education*. 1984;18(4):284-97. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2923.1984.tb01024.x>
20. Maddineshat M, Burzo SR, Cheraghi F. Comparative study of undergraduate nursing program in national university of Singapore and Iran. *Iranian Journal of Nursing Research*. 2020;15(4):69-82.
21. Tajabadi A, Aghaei M, Roshanzadeh M. Comparison of the educational system and the newest nursing graduate curriculum in Iran and Toronto: A comparative study. *Educational Strategies*. 2019;11:82-9.
22. Ilankoon IMPS, Kisokanth G, Warnakulasuriya SSP. COVID-19: Impact on undergraduate nursing education.

- ing education in Sri Lanka. Journal of Public Health Research. 2020;9(Suppl 1). <https://doi.org/10.4081/jphr.2020.1916>
23. Toulabi T, Yarahmadi S. Conducting a clinical competency test for nursing students in a virtual method during the Covid-19 pandemic: A case study. Journal of Nursing Education. 2020;9(5):33-42.
24. Payamani F, Cheraghi F, Bourzou SR. A comparative study of the undergraduate nursing education system in Iran and Rajiv Gandhi university of India. Journal of Nursing Education. 2021;10(3):11-22.
25. Hou J, Chen S, Sabharwal S, Fan V, Yan M, Wang W. Comparison of RN licensure examination: China and the United States. International Journal of Nursing Sciences. 2019 2019/01/10/;6(1):111-6. <https://doi.org/10.1016/j.ijnss.2018.11.002>
26. Moshiri E, Mohammadi N, Yarahmadi S. Who gets the benefits from nurse migration? Nursing Practice Today. 2022; 9 (2):81-3. <https://doi.org/10.18502/npt.v9i2.8891>